

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

LOs yttrande över Remiss angående Styrkraft för lyckad integration SOU 2024:41

LO har beretts möjlighet att lämna remissyttrande över slutbetänkandet Styrkraft för lyckad integration SOU 2024:41.

Sammanfattning

- LO tillstyrker förslaget att nivån på etableringsersättningen höjs.
- LO tillstyrker förslaget att etableringsersättningen och etableringstillägget ska följa utvecklingen av konsumentprisindex
- LO tillstyrker förslaget att etableringstillägget för barn höjs och individualiseras
- LO tillstyrker förslaget att förvärvsarbete vid sidan av deltagande i etableringsprogrammet inte ska påverka etableringsersättningen, men vill understryka att det är av vikt att den nyanlände deltar på *heltid* i etableringsprogrammet. Möjligheten att extraarbete inte ska inverka negativt på deltagandet i etableringsprogrammet och på ett sätt så att etableringsplanen inte följs.
- LO delar utredningens analys och bedömning att etableringstillägget och bostadsersättningen inte bör avskaffas.

Nivån på etableringsersättningen höjs, indexeras och etableringstillägget för barn höjs och individualiseras

LO tillstyrker förslagen att etableringsersättningen ska höjas och att den ersättningen och etableringstillägget ska följa utvecklingen av konsumentprisindex. Med tanke på att nivån stått still under lång tid så är det motiverat att ersättningen höjs och likaså rimligt att ersättningarna ska följa utvecklingen av konsumentprisindex. Förslagen minskar också risken att mottagarna av de här ersättningarna behöver vara beroende av ekonomiskt bistånd, vilket också är fördelaktigt för kommunerna. LO tillstyrker även att etableringstillägget för barn höjs och individualiseras.

Utökade möjligheter att arbeta parallellt med att delta i etableringsinsatser

LO tillstyrker förslaget att individer som deltar i etableringsprogrammet ska ges utökade möjligheter att extraarbeta vid sidan. Förslaget innebär ett

avsteg från vad LO menar generellt bör gälla för arbetsmarknadspolitiska insatser, där individens deltagande i utbildning och kompetenshöjande aktiviteter bör värnas till förmån för en långsiktigt stark anknytning till arbetsmarknaden.

LO anser emellertid att det finns ett värde att nyanlända med svag anknytning till den svenska arbetsmarknaden ges möjlighet att extraarbeta under den tid då den nyanlände deltar i etableringsinsatser. Det kan vara ett viktigt första steg in på arbetsmarknaden och bidra till förbättrade möjligheter att få en varaktig etablering på arbetsmarknaden. Att en nyanländ är aktiv och på sin fritid arbetar vid sidan av deltagandet i etableringsprogrammet på heltid bör uppmuntras och premieras.

LO vill samtidigt understryka att det är av vikt att den nyanlände deltar på *heltid* i etableringsprogrammet, dvs. möjligheten att extraarbete inte ska inverka negativt på deltagandet i etableringsprogrammet och på ett sätt så att etableringsplanen inte följs. Därför anser LO att förslaget ska utvärderas och vid behov återregleras.

LO konstaterar slutligen att utredningen i sin analys lägger alltför stor vikt vid förenklade incitamentsargument kopplade till så kallade marginaleffekter av att arbeta, det vill säga hur stor del av löneinkomsten individen får behålla när den får ett arbete. Marginaleffekten kan vara stor för dessa grupper då arbete på deltid kan innebära minskat ekonomiskt bistånd. De nordiska länderna har på pappret de högsta marginaleffekter av att gå från att inte arbeta till att arbeta, men har samtidigt bland världens högsta sysselsättningsgrader. Det talar för att det även finns andra faktorer som påverkar viljan att arbeta än enbart ekonomiska.

Uppföljning av integrationen

LO delar utredningens bedömning att det behövs förbättrad systematisk uppföljning av integrationen inom integrationspolitiken och tillstyrker förslaget att Statistiska centralbyrån bör ges i uppdrag att utveckla indikatorer för uppföljning av integration inom integrationspolitikens fem delmål.

LO delar utredningens bedömning att indikatorer bör baseras på registerdata och LOs mening är att de bör så långt som möjligt vara nedbrytbara på bakgrundsvariablerna kön, ålder och ålder vid invandring, utbildningsnivå, vistelsetid i Sverige, grund för bosättning, födelseregion och hushållstyp.

Sektorsansvar införs för vissa myndigheter

LO tillstyrker förslagen om förstärkt styrning respektive en sektorsövergripande strategi.

Ett nationellt integrationsråd inrättas inom Arbetsförmedlingen

LO tillstyrker förslaget men vill påpeka att inte enbart näringslivet utan arbetsmarknadens parter tillsammans har en viktig roll för integrationen, exempelvis genom initiativ som *etableringsjobben*, som riktar sig till nyanlända. Därför är det centralt att integrationsrådets samverkan sker med båda parter som bär den svenska arbetsmarknadsmodellen och som tillsammans genom avtal reglerar villkoren på den svenska arbetsmarknaden.

Uppdraget att avskaffa etableringstillägget och bostadsersättningen

LO delar utredningens analys och bedömning att ett avskaffande av etableringstillägget och bostadsersättningen skulle få negativa ekonomiska konsekvenser för den enskilde, dennes familj, inte minst barn, och kommunerna. LO anser att etableringstillägget och bostadsersättningen inte ska avskaffas.

LO vill också i sammanhanget påminna om två medskick som gjordes kring remissyttrande över delbetänkande SOU 2023:24 från Utredningen om förbättrad arbetsmarknadsetablering för utrikes födda kvinnor.

Utbildningsinsatser har fått en alltmer undanskymd roll inom den aktiva arbetsmarknadspolitiken på senare år trots att efterfrågan på utbildad arbetskraft är stor och många arbetslösa saknar de kompetenser som arbetsgivare efterfrågar. Särskilt viktigt är utbildningsinsatser för utrikesfödda som är arbetslösa. LO vill ur ett integrationsperspektiv peka på behovet av att ge nyanlända bättre möjligheter att lära sig svenska genom rätt till fler timmar i svenska för invandrare (SFI) än dagens minst 15 undervisningstimmar per vecka. Etableringsprogrammet skulle även förbättras ytterligare genom ett ökat utbildningsinnehåll, såsom mer yrkessvenska, yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning och kurser inom det reguljära utbildningssystemet.

Enligt delmålet om ekonomisk integration som anges i SOU 2024:12 ska andelen utrikes födda kvinnor och män som arbetar och försörjer sig själva öka. Möjligheterna att delta i stärkande insatser i etableringsprogrammet för att komma in på arbetsmarknaden skiljer sig dock åt mellan nyanlända kvinnor med barn och män. Att barn deltar i förskoleverksamheten medför mer tid för arbetslösa föräldrar att aktivt söka jobb och därigenom stärkta möjligheter till arbetsmarknadsetablering. Detta gäller för såväl deltagare i etableringsprogrammet som arbetslösa i stort. Av dessa skäl anser LO att utredningens förslag bör kompletteras med att skollagens minsta garanterade vistelsetid i förskola för barn vars föräldrar är arbetslösa (15 timmar per vecka) utökas.

Andra förslag i utredningen

Beträffande andra förslag i utredningen har LO inget att erinra.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Johan Lindholm

Anders Bergérus
Handläggare